

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний
педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Кафедра державно-правових дисциплін та адміністративного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

 проф. Соболь Є.Ю.

«29» серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП НД/ОК 2.1.1.3 АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КОНСТИТУЦІЙНОГО

ПРАВА УКРАЇНИ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність/напрямок 081 Право
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____
(шифр і назва спеціалізації)

освітня програма Право
(назва)

Факультет історії та права
(назва факультету)

Форма навчання денна, заочна
(денна, заочна)

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма з курсу «Актуальні проблеми конституційного права України» для студентів за спеціальністю **081 Право**.

Розробник: **Мілова Т.М.**, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри державно-правових дисциплін та адміністративного права.

Робочу програму схвалено на засіданні **кафедри державно-правових дисциплін та адміністративного права** Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Протокол від “29” серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри проф. Соболь Є.Ю.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність/напрямок, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань – 08 Право	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)	Спеціальність/напрямок: 081 Право	Рік підготовки	
		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти: магістр	Лекції	
		20 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	2 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		86 год.	110 год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
Вид контролю:			
екзамен	екзамен		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Метою навчальної дисципліни є вивчення проблемних аспектів конституційно-правових явищ, інститутів і норм вітчизняного конституційного права, процесів, пов'язаних з їхнім становленням, розвитком та функціонуванням.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- ознайомлення з сучасними проблемами та перспективами розвитку конституційно-правових відносин в Україні;
- формування самостійного мислення, навичок аналізу проблемних питань конституційного права України, порівняння та співставлення його з основами державного (конституційного) права зарубіжних країн;

- подальше формування понятійного апарату, що використовується в межах конституційного права України та вміння ним користуватися;
- визначення прикладних проблем у сфері конституційно-правових відносин в Україні;
- розвиток загальної політико-правової культури студентів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі компетентності:

- володіти концептуальними знаннями про засади і правові інститути конституційного права України;
- знати нормативно-правові основи функціонування органів державної влади, місцевого самоврядування;
- проводити наукові дослідження з проблематики конституційного права, виявляти актуальні теоретичні і практичні питання;
- критично осмислювати й логічно розв'язувати складні конституційно-правові задачі та проблеми, що потребують міждисциплінарних підходів;
- визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти, виявляти та критично й системно аналізувати проблеми конституційно-правового регулювання, пропонувати способи їх вирішення;
- формувати правові позиції й належним чином обґрунтовувати їх, посилаючись на норми чинного вітчизняного законодавства, положення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (ЄКПЛ), прецедентну практику ЄСПЛ;
- застосовувати норми права, розуміти правовий характер і значення документів, створювати й оформлювати різні види документів відповідно до правил;
- проводити правороз'яснювальну та правопросвітницьку роботу, консультувати з конституційно-правових питань;
- розробляти проекти й управляти ними, творчо застосовувати існуючі та/або генерувати нові правові ідеї, брати на себе ініціативу та відповідальність, бути наполегливим у досягненні поставленої мети;
- свідомо реалізовувати конституційні права та обов'язки громадянина України, мати активну громадянську позицію;
- поважати честь і гідність людини, діяти згідно з вимогами професійної етики;
- систематично підвищувати рівень професійної компетентності, у т. ч. самостійно, продовжувати навчання з високим ступенем автономії.
- конструктивно взаємодіяти з колегами, експертами, у т. ч. з інших галузей знань, узгоджувати дії у процесі спільної діяльності під час навчання, виконання професійних обов'язків, вирішуючи складні правові питання.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен продемонструвати наступні результати навчання:

1) соціально-гуманітарна ерудованість:

- розуміння конституційно-правових процесів і явищ на основі інформації, отриманої з різних джерел, формулювання та висловлювання обґрунтованих суджень;

- вміння дискутувати на конституційно-правові теми, висловлювати власні позиції;

- мати активну громадянську позицію, виявляти та адекватно реагувати на факти порушення чинного конституційного законодавства;

2) дослідницькі навички:

- вміння проводити науково-правові дослідження з проблематики конституційного права;

- дотримання академічної доброчесності;

- навички аналізу й узагальнення теорій, концепцій, підходів, критичного оцінювання суперечливих наукових позицій

- вміння демонструвати власне обґрунтоване бачення шляхів розв'язання проблеми;

3) комунікація:

- вільно володіти письмовою та усною державною мовою, правильно використовувати правничу термінологію;

- збирати та опрацьовувати інформацію з різних джерел;

- активно використовувати інформаційні технології і бази даних у правничій діяльності;

4) організація та самоорганізація у професійній сфері:

- дотримання професійних стандартів, професійної етики, у т. ч. щодо нерозголошення конфіденційної інформації;

- усвідомлення необхідності у самовдосконаленні, систематичному підвищенні професійного рівня;

- уміння розробляти документи конституційно-правового характеру з дотриманням вимог, процесуальних строків;

- здатність ефективно працювати в команді за узгодженим планом, оцінювати та коригувати його, своєчасно та якісно виконувати доручення, виявляти ініціативу;

- здатність надавати консультації з конституційно-правових питань щодо можливих способів захисту прав, інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях;

5) праворозуміння:

- здатність аналізувати сучасний стан, проблеми і перспективи вітчизняної правової системи, усвідомлювати і пояснювати необхідність гармонізації національного законодавства з міжнародними та європейськими стандартами, оцінювати їх вплив на національне конституційне законодавство, висловлює відповідні судження;

- уміння організувати правопросвітницькі заходи з метою підвищення рівня правової культури населення, розробити навчально-методичні матеріали;

- розуміння особливостей правового регулювання у конституційному праві України;

6) правозастосування:

- здатність аналізувати та узагальнювати судову практику, у т. ч. акти КСУ, практику ЄСПЛ та використовувати відповідні результати для обґрунтування правової позиції, формування правових висновків;

- уміння збирати документи, інші матеріали для вирішення правової проблеми, працювати з матеріалами справи, аналізувати їх, робити виписки, копії, обирати адекватні форми та засоби захисту конституційних прав та інтересів фізичних і юридичних осіб;

- навички з підготовки актів застосування права відповідно до правового висновку у різних правових ситуаціях, складання заяв, скарг, процесуальних та інших документів конституційно-правового характеру.

3. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1

Тема 1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ТЕОРІЇ КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ

Поняття та загальна характеристика світового конституціоналізму. Етапи розвитку світового конституціоналізму. Розвиток конституціоналізму в Європі. Виникнення та розвиток теорії конституціоналізму в Україні.

Теоретичне визначення конституції та її сутність. Юридична та фактична конституції. Матеріальна та формальна конституції.

Предмет, методи, функції та види конституції. Прийняття конституції та її місце в системі національного законодавства. Реалізація Основного Закону України.

Тема 2. КОНСТИТУЦІЙНА РЕФОРМА В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Підготовка, прийняття та внесення змін до Конституції України. Суб'єкти права ініціативи конституційного перегляду.

Поняття конституціоналізму та конституційної реформи. Основні етапи та напрями новітньої конституційної реформи в Україні.

Особливості розробки, обговорення та прийняття змін до Конституції України 1996 року.

Загальна характеристика Конституції України 1996 року. Конституційно-правові норми та їх специфіка. Підстави класифікації конституційно-правових норм. Об'єднання конституційно-правових норм. Поняття та специфіка конституційно-правових відносин. Суб'єкти конституційно-правових відносин.

Тема 3. ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ.

Поняття та концепції прав та свобод людини. Основоположні принципи прав людини. Класифікація прав та свобод людини. Елементи конституційно-правового статусу людини та громадянина.

Поняття громадянства. Громадяни, біпатриди, апатриди. Конституційні засади громадянства України. Проблема подвійного громадянства в Україні.

Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні. Правовий статус біженців в Україні.

Проблеми реалізації конституційних прав і свобод людини та громадянина. Механізм забезпечення прав і свобод людини та громадянина в Україні: конституційно-судовий, судовий, захист прокуратури, адміністративні дії органів виконавчої влади, законний самозахист своїх прав, міжнародно-правовий механізм. Проблеми гарантій конституційних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в Україні.

Тема 4. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КОНСТИТУЦІЙНИХ ОСНОВ БЕЗПОСЕРЕДНЬОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ

Поняття суверенітету. Співвідношення понять народний, національний і державний суверенітет.

Поняття демократії та форми її прояву. Принципи безпосереднього народовладдя. Функції безпосереднього народовладдя. Механізм безпосереднього народовладдя. Проблеми форм безпосереднього народовладдя. Акти безпосереднього народовладдя. Гарантії безпосереднього народовладдя.

Поняття і види виборів. Регламентация виборів в Україні. Проблеми легітимності виборів. Характеристика виборчої системи України. Проблеми систематизації виборчого законодавства України.

Поняття та види референдумів. Питання, що вирішуються виключно референдумами. Питання, що не можуть виноситися на референдум. Правові наслідки референдумів. Проблеми удосконалення законодавства про референдуми в Україні. Проблеми правового регулювання інших форм безпосередньої демократії в Україні.

Розділ 2

Тема 5. ПРОБЛЕМИ ПАРЛАМЕНТАРИЗМУ В УКРАЇНІ.

Поняття парламентаризму. Поняття і соціальне призначення законодавчої влади. Види парламентів залежно від способу конституційного закріплення компетенції.

Конституційна регламентація компетенції Верховної Ради України. Функції парламенту: законодавча, установча, контрольна. Повноваження в сфері зовнішньої політики, оборони та безпеки. Повноваження щодо самоорганізації роботи.

Конституційний склад та структура парламенту. Комітети, комісії Верховної Ради України. Депутатські фракції та групи. Апарат Верховної Ради України.

Проблеми удосконалення законодавчої діяльності парламенту. Поняття законодавчого процесу. Лобізм: поняття, іноземний досвід, проблеми законодавчої невизначеності лобізму в Україні. Парламентський контроль: поняття, форми його реалізації. Парламентський контроль за діяльністю уряду. Контроль за додержанням конституційних прав та свобод людини і

громадянина. Депутатські звернення й запити. Правове регулювання питання парламентського контролю.

Тема 6. ПРОБЛЕМИ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ.

Зміст конституційного статусу Президента України. Місце і роль Президента України в механізмі Української держави. Президент України як глава держави. Недоторканність Президента України. Строк повноважень Президента України.

Компетенція Президента України. Підходи до класифікації повноважень Президента України. Проблеми конституційно-правового визначення окремих повноважень Президента України, його повноваження в сфері правотворчості.

Акти Президента України та їх контрасигнація. Конституційні підстави і процедури дострокового припинення повноважень Президента України. Проблемні аспекти інституту імпичменту Президента України. Статус спеціальної тимчасової слідчої комісії, спеціального прокурора та спеціальних слідчих. Правові наслідки процедури імпичменту.

Рада національної безпеки і оборони України, її конституційний статус і склад. Офіс Президента України, проблеми правового регулювання його статусу.

Тема 7. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІВ ВИКОНАЧОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Поняття і соціальне призначення виконавчої влади. Співвідношення виконавчої влади із законодавчою й судовою. Конституційна система органів виконавчої влади в Україні.

Кабінет Міністрів України – вищий орган у системі органів виконавчої влади України. Нормативна регламентація діяльності Кабінету Міністрів України. Склад Кабінету Міністрів України і порядок його формування.

Компетенція Кабінету Міністрів України та його акти. Центральні органи виконавчої влади.

Місцеві органи виконавчої влади в Україні. Порядок формування місцевих державних адміністрацій, їх функції, повноваження, взаємовідносини з органами місцевого самоврядування. Проблеми правового регулювання виконавчої вертикалі в Україні.

Тема 8. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ.

Поняття і соціальне призначення судової влади. Співвідношення судової влади з законодавчою й виконавчою. Конституційні принципи судоустрою та судочинства в Україні, проблеми їх реалізації.

Система органів правосуддя, порядок їх формування. Конституційний статус суддів. Проблеми конституційно-правового статусу Вищої ради правосуддя України.

Судово-правова реформа в Україні: етапи, стан, проблеми, перспективи. Проблеми утвердження в Україні верховенства права та впровадження

європейських стандартів у національну систему судового устрою і судочинства. Концепція вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду відповідно до європейських стандартів.

Тема 9. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ КОНСТИТУЦІЙНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ В УКРАЇНІ

Поняття і сутність конституційної юрисдикції. Конституційний Суд України як орган конституційної юрисдикції в Україні. Порядок формування, склад, функції та повноваження Конституційного Суду України. Суддя Конституційного Суду України, його статус і повноваження.

Конституційні провадження. Порядок діяльності та процедури розгляду справ. Рішення і висновки Конституційного Суду України, їх місце в системі джерел права. Проблеми удосконалення конституційного контролю. Конституційне подання, конституційне звернення та конституційна скарга.

Тема 10. ПРОБЛЕМИ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ УКРАЇНИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Актуальні проблеми територіального устрою України та його реформи. Проблеми конституційно-правового статусу Автономної Республіки Крим.

Поняття місцевого самоврядування і його сутність. Моделі місцевого самоврядування: англосаксонська і континентальна. Концепції місцевого самоврядування: громадівська, державницька та теорія муніципального дуалізму. Принципи місцевого самоврядування в Україні. Європейська хартія про місцеве самоврядування.

Реформа місцевого самоврядування в Україні. Проблеми взаємодії органів місцевого самоврядування і місцевих державних адміністрацій. Делеговані повноваження. Гарантії місцевого самоврядування.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1.												
Тема 1. Основні положення теорії конституціоналізму	11	2	1			8	11	1				10
Тема 2. Конституційна реформа в Україні: проблеми та перспективи.	11	2	1			8	13	1				12

Тема 3. Проблеми реалізації конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні	12	2	-			10	13	1				12
Тема 4. Актуальні проблеми конституційних основ безпосередньої демократії в Україні	12	2	2			8	15	1	2			12
Разом за Розділом 1	46	8	4			34	52	4	2			46
Розділ 2												
Тема 5. Проблеми парламентаризму в Україні	14	4	2			8	14	2				12
Тема 6. Проблеми конституційно-правового статусу Президента України	12	2	2			8	10					10
Тема 7. Актуальні проблеми органів виконавчої влади в Україні	12	2	-			10	10					10
Тема 8. Актуальні проблеми судової влади в Україні	12	2	2			8	11	1				10
Тема 9. Проблеми та перспективи конституційної юрисдикції в Україні	12	2	2			8	11	1				10
Тема 10. Проблеми територіального устрою України та місцевого самоврядування в Україні	12	-	2			10	12					12
Разом за Розділом 2	74	12	10			52	68	4				64
Усього годин	120	20	14			86	120	8	2			110
ІНДЗ												
ІНДЗ			-	-	-				-	-	-	
Усього годин												

5. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Розділ 1.		4	2
1.	Основні положення теорії конституціоналізму	1	

2.	Конституційна реформа в Україні: проблеми та перспективи.	1	
3.	Проблеми реалізації конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні	-	
4.	Актуальні проблеми конституційних основ безпосередньої демократії в Україні	2	2
Розділ 2.		10	
5.	Проблеми парламентаризму в Україні	2	
6.	Проблеми конституційно-правового статусу Президента України	2	
7.	Актуальні проблеми органів виконавчої влади в Україні	-	
8.	Актуальні проблеми судової влади в Україні	2	
9.	Проблеми та перспективи конституційної юрисдикції в Україні	2	
10.	Проблеми територіального устрою України та місцевого самоврядування в Україні	2	
Разом		14	2

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Не передбачено	

7. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Розділ 1.		34	46
1.	Основні положення теорії конституціоналізму	8	10
2.	Конституційна реформа в Україні: проблеми та перспективи.	8	12
3.	Проблеми реалізації конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні	10	12
4.	Актуальні проблеми конституційних основ безпосередньої демократії в Україні	8	12
Розділ 2.		52	64
5.	Проблеми парламентаризму в Україні	8	12
6.	Проблеми конституційно-правового статусу Президента України	8	10
7.	Актуальні проблеми органів виконавчої влади в Україні	10	10
8.	Актуальні проблеми судової влади в Україні	8	10
9.	Проблеми та перспективи конституційної юрисдикції в	8	10

	Україні		
10.	Проблеми територіального устрою України та місцевого самоврядування в Україні	10	12
	Разом	86	110

8. Індивідуальні завдання

Не передбачено

9. Методи навчання

Основні форми навчального процесу при вивченні дисципліни «Актуальні проблеми конституційного права України»:

навчальні заняття, самостійна робота студентів, робота в науковій бібліотеці ЦДПУ імені В. Винниченка та мережі Інтернет, контрольні заходи.

Види навчальної роботи студентів:

- лекція;
- семінарське заняття;
- консультація;
- екзамен.

У процесі вивчення дисципліни застосовуються наступні методи навчання:

За типом пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемного викладу, дослідницький, аналітичний, індуктивний, дедуктивний

За основними етапами процесу: формування знань, формування умінь і навичок, застосування знань, узагальнення, закріплення, перевірка.

За системним підходом: стимулювання та мотивація, контроль та самоконтроль.

За джерелами знань: словесні (розповідь, пояснення, лекція) і наочні (демонстрація, ілюстрація).

За рівнем самостійної розумової діяльності: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький, метод проблемного викладання.

10. Методи контролю

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.

10.1. ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

Поточний контроль - це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів) під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажанням підвищити попереднє оцінювання) та активності студента на занятті.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
 - усна доповідь;
 - доповнення, запитання до того, хто відповідає;
 - участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
 - аналіз джерельної та монографічної літератури;
 - письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
 - самостійне опрацювання тем;
 - підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань.

Критеріями оцінки є:

усні відповіді:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;

виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальний бал за виступ з питань певної теми розділу на *семінарському занятті - 5 балів:*

5 балів ставиться, коли відповідь студента є повною, завершеною, логічно обгрунтованою. Зокрема, студент:

- виявляє повні, глибокі теоретичні знання, всебічно і ґрунтовно аналізує нормативно-правову базу;
- досконало розуміє сутність сучасних політико-правових процесів;
- самостійно і критично оцінює факти, явища, вільно висловлює власні думки;
- точно і повно посилається на чинне законодавство;
- виявляє творчі здібності, вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію;
- правильно використовує юридичну термінологію;
- наводить достатню кількість прикладів з юридичної практики;
- робить правильні висновки, добирає переконливі аргументи;
- чітко, ясно і послідовно відповідає на поставлені питання.

4 бали ставиться, коли відповідь студента переважно є повною, завершеною, логічно обґрунтованою. Зокрема, студент:

- володіє теоретичними знаннями вище середнього рівня, але допускає незначні помилки;
- аналізує нормативно-правову базу;
- розуміє сутність сучасних політико-правових процесів;
- самостійно оцінює факти, явища, вільно висловлює власні думки;
- точно посилається на чинне законодавство;
- виявляє творчі здібності, вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію (при цьому відповідь може бути не зовсім цілісною і послідовною, містить незначні помилки);
- у цілому правильно використовує юридичну термінологію;
- наводить в цілому достатню кількість прикладів з юридичної практики;
- робить у цілому правильні висновки, наводить достатні аргументи;
- досить чітко відповідає на поставлені питання;

3 бали ставиться, коли відповідь студента в цілому є змістовною і правильною, з певною кількістю значних помилок. Зокрема, студент:

- репродуктивно відтворює значну частину навчального матеріалу;
- аналізує нормативно-правову базу на середньому рівні, проте допускає правові помилки при її тлумаченні;
- розуміє сутність сучасних політико-правових процесів;
- самостійно оцінює факти, явища, вільно висловлює власні думки;
- посилається на чинне законодавство;
- виявляє здібності до порівняння, узагальнення, систематизації основних теоретичних положень (при цьому відповідь є недостатньо цілісною і послідовною, містить помилки);
- використовує юридичну термінологію, допускаючи неточності у її формулюванні;
- не завжди може вірно зробити висновок, добрати переконливі аргументи та приклади з юридичної практики;
- не досить чітко відповідає на поставлені питання.

2 бали ставиться, коли відповідь студента в цілому є задовільною, зі значною кількістю недоліків. Зокрема, студент:

- володіє навчальним матеріалом на базовому рівні;
- репродуктивно відтворює незначну частину теоретичного матеріалу;
- на рівні середніх стандартів аналізує нормативно-правову базу, проте допускає суттєві правові помилки при її трактуванні;
- слабо розуміє сутність сучасних політико-правових процесів;

- вміє на елементарному рівні аналізувати, робити узагальнення, порівняння, висновки;
- на посередньому рівні посилається на чинне законодавство;
- виявляє слабкі знання юридичної термінології, допускає суттєві неточності у формулюваннях;
- не завжди може вірно зробити висновок, добрати переконливі аргументи та приклади з юридичної практики;
- слабо відповідає на поставлені питання.

1 бал ставиться, коли відповідь студента в цілому відповідає мінімальним критеріям. Зокрема, студент:

- володіє навчальним матеріалом на початковому рівні;
- репродуктивно відтворює незначну частину теоретичного матеріалу;
- на елементарному рівні, із суттєвими помилками аналізує нормативно-правову базу,
- має недостатні уявлення про сутність сучасних політико-правових процесів;
- вміє на елементарному рівні аналізувати, робити узагальнення, порівняння, висновки;
- на поверховому рівні посилається на чинне законодавство;
- виявляє слабкі знання юридичної термінології, допускає суттєві неточності у формулюваннях;
- не здатен навести приклади з юридичної практики;
- слабо відповідає на поставлені питання.

До 5-ти балів магістр може отримати за виконані завдання *самостійної роботи* з тем розділу, з урахуванням якості, повноти виконання завдання.

До 3-х балів ставиться магістру, який робить вдалі доповнення протягом семінарських занять з певної теми модуля, виправляє неточності, однак при цьому індивідуально не виступає з окремих питань;

1 бал ставиться магістру, який підготував значний за обсягом та змістом конспект до семінарських занять з певної теми;

Якщо магістр жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль **0** балів.

За рішенням кафедри магістрам, які брали участь у науково-дослідній роботі - роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, були учасниками олімпіад, конкурсів тощо можуть нараховуватися додаткові бали: **до 5 балів**.

Магістр, який не з'являвся на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав *поточних оцінок*, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях магістр може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

10.2. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль проводиться на останньому занятті кожного розділу. Тривалість виконання контрольних завдань не повинна перевищувати двох академічних годин.

Форми проведення підсумкових контролів під час вивчення дисципліни «Актуальні проблеми конституційного права України»:

- комплексна письмова контрольна робота;
- комплексне тестування.

До підсумкових контрольних робіт допускаються всі студенти незалежно від результатів поточного контролю.

Дві КР передбачено за результатами вивчення тем розділу 1 і розділу 2. Для проведення підсумкового контролю розроблено контрольні завдання двох варіантів. Варіанти завдань для підсумкового контролю є рівнозначні за трудомісткістю.

За виконання завдань підсумкового контролю магістр отримує *контрольну підсумкову оцінку* (кількість балів), яка враховується в процесі розрахунків оцінки за розділ:

- максимальна кількість балів - **5**;

У процесі виконання контрольних завдань магістр може користуватися лише тими допоміжними матеріалами, які визначені викладачем. Магістрові забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими магістрами та користуватися матеріалами, крім дозволених. За умови порушення магістром установлених правил виконання контролю викладач позбавляє можливості продовжувати виконання контрольних завдань, не перевіряє роботу, робить на ній відповідний запис і оцінює нулем балів. Результати контрольного заходу студента, який не з'явився на нього, також оцінюються нулем балів незалежно від причини.

Результати перевірки КР доводяться до відома магістрів не пізніше ніж через два робочі дні після їх виконання.

Перескладання КР допускається в терміни, визначені викладачем, під час поточних консультацій.

Студент, який не з'явився на підсумковий контроль за розділом (незалежно від причини), має право один раз повторно пройти контроль у визначені викладачем терміни під час поточних консультацій.

Підсумкова кількість балів за **розділ** (підсумкова оцінка) визначається як:

- *сума балів за всіма формами контролю плюс оцінка підсумкової контрольної роботи (тестів).*

10.3. ПІДСУМКОВИЙ (СЕМЕСТРОВИЙ) КОНТРОЛЬ

З означеної дисципліни передбачена така форма семестрового контролю, як екзамен, який проводиться у кінці семестру.

Першим етапом семестрового контролю є визначення підсумкової семестрової оцінки як суми підсумкових оцінок, отриманих за результатами засвоєння всіх розділів.

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного, підсумкового контролю (максимум 60 балів), яка сумується до кількості балів, які отримав магістр на екзамені (максимум 40 балів).

Усім магістрам, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з цієї дисципліни (набрали не менше 60 % від 100 балів), сумарний результат семестрового контролю в балах та оцінка за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та за шкалою ECTS заноситься у Відомість обліку успішності (форма № Н-5.03), Індивідуальний навчальний план магістра (форма № Н-2.02), Залікову книжку магістра (форма № Н-2.03). Заповнена та оформлена відомість обліку успішності повертається у деканат у визначений термін особисто викладачем.

У випадку отримання менше 60 балів (FX в ECTS) за результатами семестрового контролю, магістр обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академзаборгованості.

11. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Екзамен	Сума
Розділ 1				Розділ 2					
Теми 1-4	КР 1	Сам. робота	Підсумкова 1	Теми 5-10	КР 2	Сам. робота	Підсумкова 2		семестрова Підсумкова
15	5	10	30	15	5	10	30	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	не зараховано з
35-59	FX	незадовільно з	

		можливістю повторного складання	можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Рекомендована література Нормативно-правові акти

1. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р.
2. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р.
3. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18 грудня 1979 р.
4. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 р.
5. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 21 грудня 1965 р.
6. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р.
7. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 р.
8. Конституція України від 28.06.1996 р. (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
9. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р.
10. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р.
11. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 р..
12. Закон України «Основи законодавства про охорону здоров'я» від 19.11.1992 р.
13. Закон України «Про альтернативну (невійськову) службу» від 12.12.1991 р.
14. Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» від 08.07.2011 р.
15. Закон України «Про вибори народних депутатів України» від 17.11.2011 р.
16. Закон України «Про вибори Президента України» від 05.03.1999 р.
17. Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу» від 25.03.1992 р.
18. Закон України «Про громадські об'єднання» від 22.03.2012 р.
19. Закон України «Про громадянство України» від 18.01.2001 р.
20. Закон України «Про державний кордон України» від 04.11.1991 р.
21. Закон України «Про Державний реєстр виборців» від 22.02.2007 р.

22. Закон України «Про державну службу» від 10.12.2015 р.
23. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р.
24. Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15.04. 2014 р.
25. Закон України «Про Збройні Сили України» від 06.12.1991 р.
26. Закон України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 р.
27. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 07.10.2010 р.
28. Закон України «Про комітети Верховної Ради України» від 04.04.1995 р.
29. Закон України «Про Конституційний Суд України» від 13.07.2017 р.
30. Закон України «Про культуру» від 14.12.2010 р.
31. Закон України «Про місцеве самоврядування» від 21 травня 1997 р.
32. Закон України «Про місцеві вибори» від 14.07.2015 р.
33. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 9 квітня 1999 р.
34. Закон України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» від 21.10.1993 р..
35. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р.
36. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003 р..
37. Закон України «Про політичні партії в Україні» від 05.04.2001 р.
38. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.0.2015 р.
39. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» від 16.03.2000 р.
40. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 22.09.2011.
41. Закон України «Про прокуратуру України» від 14.10.2014 р.
42. Закон України «Про Регламент Верховної Ради України» від 10.02.2010 р.
43. Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації» від 23.04.1991 р.
44. Закон України «Про статус депутатів місцевих рад» від 11.07.2002 р.
45. Закон України «Про столицю України- місто Київ» від 15.01.1999 р.
46. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 р.
47. Закон України «Про Центральну виборчу комісію» від 30.06.2004 р.

Основна

1. Актуальні проблеми конституційного права України: навчальний посібник / За заг. ред. професора Олійника А. Ю. Київ, 2012. – 552 с.
2. Виборче право України: сучасний стан та актуальні проблеми реформування *(тема номера)* // Право України. – 2013. – №5.
3. Журавський В.С., Серьогін В.О., Ярмиш О.Н. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: підручник для студентів вищ. навч. закладів. К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін юре», 2004. – 672 с.
4. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Права людини і громадянина в Україні: Навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 336 с.
5. Конституційне право України / За ред. Ю.М. Тодики, В.С. Журавського. –

- К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2002.
6. Конституційне право України : академічний курс: підруч. [для студ. вищих навч. закл.] / В.О. Антонов, О.В. Батанов, Н.В. Воротіна та ін.; У 2 т. – Т. 1 / НАН України; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького / Ю.С. Шемшученко (заг. ред.) – К. : ТОВ „Вид-во „Юридична думка“, 2006. – 800 с.
 7. Конституційне право України. Академічний курс: Підручник: У 2 т. – Т. 2 / За заг. ред. Ю.С. Шемшученка. – К.: ТОВ «ВИДАВНИЦТВО «Юридична думка», 2008. – 800 с.
 8. Конституція України : наук.-практ. коментар / В. Б. Авер'янов, О. В. Батанов, Ю. В. Баулін [та ін.]. - Х.: Право, К.: Ін Юре, 2003.
 9. Конституція України. Науково-практичний коментар [текст] Станом на 15 травня 2018 р. / За заг. ред. Чижмарь К. І. та Лавриновича О. В. – Київ : Видавничий дім «Професіонал», 2018. – 290 с
 10. Конституція України: сучасний стан та перспективи розвитку (*тема номера*) // Право України. – 2016. – №6.
 11. Курс конституционного права Украины / под ред. М. А. Баймуратова, А.В.Батанова. – Х.: Одиссей, 2008. – Т. 1. Общая часть : Основы теории конституционного права.
 12. Молдован В.В., Чулінда Л.І. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина : навч. Посібн.К.: Центр учбової літератури, 2012. – 206 с.
 13. Новітній конституційний процес в Україні: питання децентралізації влади (*тема номера*) // Право України. – 2015. - №11.
 14. Погорілко В. Ф. Конституційне право України : підруч. / В. Ф. Погорілко, В. Л. Федоренко ; за заг. ред. проф. В. Л. Федоренка. — К.: КНТ, Ліра-К, 2011.
 15. Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л. Конституційне право України. Академічний курс: Підручник: У 2 т. – Т.1 / За ред. В.Ф.Погорілка. – К.: ТОВ «ВІИДАВНИЦТВО «Юридична думка», 2006. – 544 с.
 16. Права і свободи людини і громадянина в Україні (доктрина Європейського суду з прав людини і Конституційного Суду України) : навчальний посібник / вст. Слово і заг. ред. проф. Мартиненка П.Ф., Кампа В.М. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – 376 с.
 17. Права людини і модернізація Конституції України (*тема номера*) // Право України. – 2015. - №10.
 18. Скрипнюк О. В. Курс сучасного конституційного права України : акад. вид. – Х., 2009. – 468 с.
 19. Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс : навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 2018. – 556 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nsj.gov.ua/files/1562065972Конституційне%20право%20України.%20Повний%20курс.pdf>
 20. Федоренко В. Л. Конституційне право України : підруч. / До 20-ої річниці Конституції України та 25-ої річниці незалежності України / В. Л. Федоренко. – К. : Видавництво Ліра-К, 2016. – 616 с.
 21. Фрицький О.Ф. Конституційне право України: Підручник. – К.: Юрінком

Інтер, 2006. – 512 с.

22. Чикурлій С. О. Конституційно-правовий статус органів виконавчої влади України : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. юрид. наук : 12.00.02 / С.О. Чикурлій. - К., 2008.
23. Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн: Підручник.—К.: АртЕк, Вища школа, 1997.
24. Шляхтун П. П. Конституційне право: словник термінів / П. П. Шляхтун. - К. : Либідь, 2005. - 568 с.

Допоміжна

1. Агафонов С. Правовий статус Президента України // Право України.- 2000. - №9.
2. Аль-Сулайбі Муса. Юридична природа міжнародних стандартів прав людини // Право України. - 2000. - №9. - С.116-119.
3. Антонович М. Права національних меншин в Україні: національне законодавство та міжнародно-правові стандарти // Право України. – 2004. - №6. – С. 9-13.
4. Барабаш Ю. Преюдиціальність рішень Конституційного Суду України: проблемні питання теорії та практики / Ю. Барабаш // Право України. - 2010. - № 6.
5. Борденюк В. Місцеве самоврядування в механізмі держави: конституційно-правовий аспект // Право України. - 2003. - №4. - С.12-17.
6. Бульба О. До питання поділу влади в Україні: пошук оптимальних варіантів // Право України. - 2003. - №4. - С.8-11.
7. Бульба О. Законодавча влада як один з елементів принципу розподілу влади // Право України. - 2002. - №6. - С.113-117.
8. Василюк С. Конституційний механізм взаємодії законодавчої і судової влади в Україні // Право України. – 2003. - №12. – С. 3-6.
9. Василюк С. Теорія поділу влади і судова влада в Україні // Право України. - 2002. - №5.
10. Веніславський Ф. Конституційний лад та суспільний ідеал: до питання про базові цінності конституційного ладу України // Право України. - 2010. - № 2.
11. Веніславський Ф. Конституційний Суд України в механізмі забезпечення стабільності конституційного ладу // Вісник Конституційного Суду України. - 2010. - № 2.
12. Головатенко В. Правові акти Президента України: юридична природа, статус, функції// Право України. – 2004. - №3. – С. 14-18.
13. Делія Ю. Юридична відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування // Право України. – 2003. - №10. – С. 29-32.
14. Добродумов П. Про реформу політичної системи України // Право України. – 2003. - №5. – С. 19-24.
15. Довбуш О. Право на гідну смерть. Евтаназія // Право України. - 2002. - №10. - С.122-125.
16. Журавський В. Правове регулювання статусу та діяльності комітетів та комісій парламенту// Юридичний вісник. - 2001. - №3.

17. Загуменник В., Гуреїв О. Порівняльний аналіз законодавства про вибори депутатів до органів місцевого самоврядування // Право України. – 2005. - №10. – С. 7-10.
18. Збірник рішень судів за результатами розгляду справ за позовами суб'єктів виборчого процесу на виборах Президента України 2010 року / редкол.: В. М. Шаповал та ін. – К.: Фенікс, 2010.
19. Калиновський Б. Державні гарантії і правозахисна роль державних органів щодо здійснення конституційних принципів місцевого самоврядування // Право України. - 2002. - №10. - С.29-32.
20. Калініченко О. Генеза системи конституційного контролю за реалізацією прав, свобод людини і громадянина// Право України. – 2003. - №5. – С. 36-41.
21. Кампо В. Деякі проблеми розвитку конституційної юстиції в Україні / В. Кампо // Право України. - 2010. - № 6
22. Кампо В. Деякі теоретичні проблеми конституційного контролю за додержанням парламентом процедури внесення змін до Конституції України / В. Кампо, В. Овчаренко // Вісник Конституційного Суду України - 2011. - №3.
23. Кикоть П. Міністерства - центральний орган виконавчої влади України / Право України. - 2000. - №1.
24. Кириченко Л. Народовладдя і місцеве самоврядування в Україні // Право України. - 2001. - №6. - С.99-101.
25. Коваль В. Актуальні проблеми функціонування судової системи України // Право України. – 2003. - №12. – С. 20-25.
26. Ковальський В. Юридична природа президентської влади в Україні // Юридичний вісник. - 2001. - 8-14 лютого.
27. Колодій А. М. Громадянське суспільство та правова держава: проблеми і шляхи розбудови / А. М. Колодій // Право України. - 2010. - №7.
28. Контроль за додержанням належної конституційної процедури (за матеріалами, пам'ятками з Рішення Конституційного Суду України від 30 вересня 2010 року № 20-рп/2010) / С. Вдовіченко, В. Кампо, В. Овчаренко, Ю. Мірошниченко, В. Речицький. - К., 2011.
29. Курс конституционного права Украины. Том 2. Конституционный строй Украины : учебник / под ред. М.А. Баймуратова и А.В. Батанова. – Одесса : Фенікс, 2012. – 800 с. – (Серия «Энциклопедия современного конституционализма»).
30. Лемак В. Конституційне правосуддя в державах Центральної Європи: досвід для України // Право України. – 2010. - № 6.
31. Лютікова П. До питання про правовий режим передачі інформації// Право України. – 2004. - №1. – С. 129-132.
32. Марущак А.І. Свобода слова та інформація з обмеженим доступом: співвідношення понять // Бюлетень Міністерства юстиції. – 2005. - №6(44). – С.44-48.
33. Марцеляк О. Конституційні засади виборчого права України (загальнотеоретична характеристика) // Право України. – 2013. - №5. – С. 38-

- 45.
- 34.Марцеляк О. Конституційні засади виборчого права України (загальнотеоретична характеристика) // Право України. – 2013. - №5. – С. 38-45.
- 35.Марцеляк О. Омбудсман з прав дитини: проблема формування і розвитку у світі і в Україні // Право України. – 2003. - №10. – С. 44-48.
- 36.Марцеляк О. Статус і функціонування регіональних представницьких омбудсманів: світовий досвід // Право України. – 2004. - №1. – С. 149-153.
- 37.Мироненко О. М. Конституційний Суд України: історія і сучасність, доктрина і практика / О. М. Мироненко. – К.: Київська правда, 2011.
- 38.Михеєнко Р. Виконавча влада і конституційні статуси Президента України та Кабінету Міністрів України // Право України. - 2000. - №8.
- 39.Мілова Т.М. Культурний (духовний) вимір основ конституційного ладу України // Право та управління. – 2011. – № 2. – С.246–254.
- 40.Молдован В. В. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина [текст] : навч. посіб. / В. В. Молдован, Л. І. Чулінда. – К. : «Центр учбової літератури», 2012. – 206 с.
- 41.Наливайко Л. Конституційний контроль та конституційно-правова відповідальність // Нова політика. - 1999. - №5.
- 42.Німченко В. Референдум як форма народовладдя потребує конституційного врегулювання // Право України. – 2013. - №6. С. 235-241.
- 43.Оніщук М. Судово-правова реформа: чи буде дано відповіді на виклики часу // Право України. – 2003. - №5. – С. 15-19.
- 44.Опришко В. Наукове забезпечення законодавчого процесу—вимога часу // Віче.—1995. - №3. - С.3-13.
- 45.Паханов І. Конституція України і виконавча влада// Право України. - 2002. - №9.
- 46.Погорілко В. Функції українського парламенту // Віче. - 2002. - №2.
- 47.Прилуцький С. Формування корпусу професійних суддів України в аспекті реалізації поділу влади // Право України. – 2003. - №2. – С. 12-17.
- 48.Проблеми реалізації прав і свобод людини та громадянина в Україні : Монографія / Кол. авторів За ред. Н.М. Оніщенко, О.В.Зайчука. – К.: ТОВ Вид-во Юридична думка, 2007. – 424 с.
- 49.Пушкіна О. В. Система прав і свобод людини та громадянина в Україні: теоретичні і практичні аспекти забезпечення / О. В. Пушкіна. – К.: Логос, 2006. – 416 с.
- 50.Рогожин А., Цвік М. Правовий статус глави держави // Право України.— 2000.—№7.
- 51.Руда Т. Вирішення майнових питань релігійних організацій на сучасному етапі державотворення: окремі аспекти// Право України. – 2005. - №10. – С.32-35.
- 52.Руденко М. Проблеми розвитку прокуратури України// Право України. – 2003. - №2. – С. 57-59.
- 53.Савенко М. Функція правової охорони Конституції України // Право України. - 2001. -№9. - С.6-8.

54. Селіванов А. О. Конституційне правосуддя і конституційна юрисдикція в Україні (доктринальне визначення) / А. О. Селіванов // Право України. - 2010. - № 6.
55. Селіванов П., Євграфов П. Конституційна скарга громадян в реаліях сучасності // Право України. - 2003. - №4. - С.80-85.
56. Сенюта І. Проблеми становлення двопалатного парламенту в Україні // Право України. - 2002. - №10.
57. Скомороха А. Права людини на охорону здоров'я, медичну допомогу, медичне страхування та конституційне правосуддя // Право України. - 2002. - №6. - С.3-9.
58. Скрипник В. Політико-правові принципи організації та функціонування державної влади в Україні // Право України. - 2002. - №5.
59. Сліденко І. Д. Феноменологія конституційного контролю. Генеза, природа і позиціонування в контексті аксіологічних, епістемологічних, праксіологічних, синергетичних аспектів : монографія / І. Д. Сліденко. -К.: Істина, 2010.
60. Совгіря О. В. Конституційно-правовий статус парламентського більшинства (коаліції) і парламентської опозиції в Україні / О. В. Совгіря // Государство и право. - 2011. - № 5.
61. Совгіря О. В. Конституційно-процесуальне право України : навч. посіб. / О. В. Совгіря. - К.: Юрінком Інтер, 2010.
62. Совгіря О. В. Парламентські дебати в Україні: проблеми правового регулювання та перспективи імплементації світового досвіду / О. В. Совгіря, І. С. Пономаренко // Бюлетень Міністерства юстиції України. -2009. - № 12.
63. Совгіря О. Фінансування політичних партій: правовий аспект // Право України. - 2003. - №5. - С. 130-134.
64. Ставнійчук М. Вдосконалення законодавства про вибори Президента України // Право України. - 2003. - №12. - С. 11-19.
65. Стасюк Ю. Інститут президентства. Конструктиви і деструктиви // Віче.— 2002.—№5.
66. Стецюк П. Вибори у механізмі функціонування конституційної держави // Право України. - 2013. - №5. С. 30-37.
67. Стрижак А. Конституційний Суд України як гарант дотримання конституційних принципів демократичної, правової держави / А. Стрижак // Право України. - 2010. - № 6.
68. та її нормопроектне забезпечення: питання теорії і практики // Право України. -2011. - №2. - С.168-180.
69. Тесленко М. Окремі аспекти взаємовідносин Конституційного Суду України і судів загальної юрисдикції // Право України. - 2003. - №12. - С. 6-11.
70. Тесленко М. Про місце Конституційного Суду України в системі вищих органів державної влади // Право України. -1999. -№12.
71. Тимченко І. Механізм конституційної юрисдикції в Україні: становлення і розвиток / І. Тимченко // Право України. - 2010. - № 6.
72. Тихий В. Правова природа Конституційного Суду України, його повноваження, рішення та висновки // Право України. -2012. -№ 1-2. - С.

97-111.

73. Тихий В. Правова природа, повноваження, рішення та висновки Конституційного Суду України // Право України. - 2010. - №6.
74. Тодика Ю. Конституція як соціальна цінність // Право України. - 2002. - №12.
75. Чапала Г. Місцеве самоврядування і громадянське суспільство: проблема співвідношення // Право України. - 2004. - №2. - С. 127-133.
76. Шаповал В. Основний Закон України у світовому конституційному вимірі // Право України. - 2002. - №6.
77. Шатіло В. Місце Президента України в системі органів державної влади // Право України. - 2003. - №5. - С. 24-26.

13. Інформаційні ресурси

http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main	Сайт Верховної Ради України (законодавство)
http://pravoua.com.ua/	Сайт журналу «Право України»
http://www.ligazakon.ua/	Головний правовий портал України
http://www.ccu.gov.ua	Сайт Конституційного Суду України
http://www.nbuv.gov.ua/	Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського